

رسول‌الرّحمن

صلی اللہ علیہ وسّلی اللہ علیہ الرحمۃ الرّحیمة

از نظر دانشمندان شرق و غرب

ترجمه از: مجله world Muslim League

مقدمه

در طی چندین قرن، پیامبر بزرگ اسلام محمد(ص) مورد حملات متغیرانه و قضاوتهای نادرست بداندیشان مغرب زمین بود. نظریاتی که درباره راهبرد اسلام ابراز میکردند غیر منصفانه و نگاه شرم آور بود. تا آنجا که پاره‌ای گفتند که او «کار دنیال» بوده که چون به مقام «پاپی» نائل نگردید به عربستان رفت و آئین جدیدی بنام اسلام بنیاد نهاد که چیزی جزیک فرقه تازه از مسیحیت نمیباشد!! و دسته‌ای نیز معتقد شدند که پیامبر اسلام مردی میباشد که ادعای الوهیت کرده است! عربها هم مجسمه‌ی وی را از طلا ساخته و خود را قربانیش نمیمودند(۱) ! حملات بداندیشان به اندازه‌ای به افراد و تندروی گراندید که بقول یکی از دانشمندان: «از همه مردان بزرگ دنیا هیچکی به اندازه‌ی محمد(ص)

(۱)- نگاه کنید به مسئله وحی ص ۱۴ چاپ ۱۳۴۳

مورد تهمت و بدگوئی واقع نشده است (۲)»

تهمتها، بدگوئیها و فربی افکار عمومی مردم مغرب زمین، تادوره رنسانس ادامه داشت تا اینکه در سال ۱۶۴۱ نخستین ترجمه فرانسوی قرآن نشر یافت و زمینه آشنائی مردم با اسلام نسبتاً فراهم شد.

بدنبال این روشنایی اندک، پاره‌ای از دانشمندان در این زمینه به تحقیقاتی دست زدند. یکی از این افراد بنام «پیر بل» در کتاب خود بنام «فرهنگ ظرفی و تاریخی» پس از شرح روابط ضد اسلامی، «آنها را داستانهای کودکانه و پر از یاوه‌گوئی دانست» (۳)

با آغاز قرن نوزدهم وارتباط هرچه بیشتر مردم مغرب زمین با شرق، ابرهای فریب و دريا و دروغ پندریغ کثار رفت و اندیشمندان متوجه شدند که با تهمت‌های مغرضان چه ستم بزرگی بر این آئین بزرگ‌گردنه است و در میان توشه‌های آسان نشانه‌های شرم و اندوه از گفته‌های اسلام‌فشار بچشم میخورد. «کنت دو بولن ویلیه» در کتاب زندگانی محمد (ص) می‌نویسد: «آئین محمد چنان خردمندانه است که برای تبلیغ آن هیچ نیازی به جبر و قهر نیست. کافی است که اصول آنرا به مردم بفهمانند تا همه بدان گرایند»! و این حقیقت گرایی تا بدانجا رسید که «جان دیون پورت» در کتاب معروف خود بنام «عذر و تقصیر به پیشگاه محمد و قرآن» مراتب پوزش ملتهای مغرب زمین را از آن همه تهمتها و اکاذیب جاهلانه اعلام داشت و اکنون نیز بمناسبت بعثت رسول اکرم (ص) ترجمه مقاله‌ای را از مجله «رابطة العالم الاسلامی» تقدیم خواهند کرد که درسی از مکتب اسلام می‌گردد. در ترجمه این مقاله که مجموعه‌ای از نظریات مشخص ترین چهره‌های اندیشمند غرب و شرق در مورد رسول اکرم است سعی فراوان شده که اصلت مطلب اصلی تاحد امکان حفظ شود ولی نظر به اینکه محتویات آن از کتب و استاد مختلف نقل گردیده طبعاً مطالبی تکراری دارد که مادر ترجمه آنها را حذف کردیم.

م - ح

۲- پروفسور مونتگمری وات: محمد، پیامبر و سیاستمدار. ترجمه اسماعیل

والیزاده ص ۳ ج ۱۴۴۴

۳- دکتر جواد حیدری: اسلام از نظر و لتر ص ۹-۸- چاپ دانشگاه مشهد ۱۳۴۳

نظر او از شفر او اوان داشت و یک چفت چکمه زردرنک که نجاشی پادشاه حبشه، برای او هدیه فرستاده بود. از آنجا که بوی خودش را خلی دوست میداشت، به عطر یات علاقه فراوانی ابرازمی نمود. منثور ترین چیزها از نظر اوصروبات الکلی بود.

او از نیروی عمیق اندیشه و تصور، بلندی فکر، لطافت و پاکی احساس برخوردار، و در بازه اش گفته اند که: از نظر آذرم و حیا کم نظیر بود. نسبت به زیر دستان بالاترین محبت ها را داشت و هرگز اجازه نداد که خادم جوانش مورد سرزنش واقع شود.

انس خادم اومی گوید: من «مدت ده سال نزد رسول خدا (ص) بودم و او حتی یکبارهم «اوف» بمن نگفت.». حضرت محمد(ص) نسبت به اعضای خانواده خود بسیار مهربان بود.

به کودکان علاقه ای خاص داشت. در هنگام برخورد با آنان بادست کشیدن بر سرشان به نوازش آنان می پرداخت. هرگز کسی را در زندگی نزد، شدیدترین سخنی را که درباره فردی گفت این بود: «اورا چه می شود، پیشانیش خاک آلو بداد!» وقتی ازاو خواستند که شخصی را نفرین کند باسخ داد: «من برای نفرین کردن فرستاده نشده ام بلکه بخاطر آنکه رحمت و برکتی برای بشرياشم.» حادیث دیگر می گوید «وی بيماران را عياد می کرد. بدنبال هر جانزه قدم بر میداشت، دعوت بر دگان را برای صرف غذا می پذيرفت، لباسها يش را خود رف و مرمت می کرد، شیر بزها را میدوشید» در هنگام مصالحه زود تراز دیگری دست خود را نمی کشد و

«سرور ما حضرت محمد(ص) مردی متوسط القامة و قدری لا غر بوداما شانه هائی پهن، سینه ای فراخ واستخوان وما هیجه هائی نیرومند داشت. سرا و نسبتاً بزرگ و جلو آمده و موهای سیاه و پر پشت او تقریباً به شانه هایش میرسید. حتی در زمانی که نسبتاً مسن گشته بود فقط یست موزی خاکستری در سر او دیده می شد که عامل آن هیجان شدیدی بود که هنگام نزول وحی عارض او می گشت، صورتش بیضی شکل بود در میان دوا بر ویش رنگی نسبتاً برآمده بود که در هنگام هیجان بشدت و آشکارا میزد.

چشم ان درشت او از زیر مؤهه های بلندش درخششی خاص داشتند. یعنی اش کشیده و در وسط برآمدگی داشت. دندانها یش که در نگهداری آنها توجه می کرد در یک ردیف، منظم بودند و محسنه بود، صورت مردانه اش را می پوشاند. پوستش روشن و نرم، صورتش سرخ و سفید و دستها یش لطیف همچون ابریشم و اطلس بود. هر قدمی که بر میداشت سریع و کشیده و در عین حال محکم بود، همچون قدم کسی که از بالا به پائین گام بر میدارد.

در هنگام برگرداندن روی خود، همه بدنش را نیز بر میگرداند. همه وجود و حرکاتش وقار و نفوذی خاص داشت، رفتارش ملایم و موثر بود و خنده اش به ندرت از تبسیم تجاوز می کرد.

با آنکه به سلامت خود توجه مینمودا ماروش زبدگیش بی نهایت ساده بود آنچنانکه حتی در اوج قدرت، خواراک، آش امیدنی، پوشک و لوازم خانه اش آن حالت طبیعی ابتدائی خود را حفظ کرده بود. اشیاء تجملی او فقط سلاحها یش بودند که از

قبل از آنکه طرف مقابل رویش را برگرداند، او روی خود را بر نمیگرداند. او حامی فداکار مردم بود. در هنگام گفتگو شیرین ترین و دلپذیر ترین کلمات را بر زبان میراند. هر کس که با او برخورد میکرد بی اختیار و فوراً اورا تجلیل مینمود و نسبت به او عشق و علاقه فراوان احساس میکرد، آنچنانکه در بیان خاطره ملاقات خود با حضرت میگفت «من هر گز نظری او ندیده ام و پس از این هم نخواهم دید!»

او خوبی کم حرف بوداما وقتی هم که سخن میگفت آنرا با چنان تأکید و تأملی بیان میداشت که هیچ کس نمیتوانست فراموش کند. رسول خدا (ص) بازنانش دریک ردیف از کلبه های محرق گلی که بوسیله شاخه های درخت خرما از یکدیگر جدا شده بودند زندگی میکرد.

او خودش آتش را روش میکرد، خانه را جاروب مینمود غذای اندک خود را اغلب با مهمان صرف میکرد. در یرون خانه رسول اکرم (ص) صفة یا ایوانی بود که عده ای از محرومترین افراد با کمک او زندگی میکردند و از این روش آنها را «اصحاب صفة» میگفتند.

غذای معمولی او خرما و آب و بیانان تنها بود غذای تجملی مورد علاقه اش شیر و عسل که بندرت از آنها استفاده می کرد. حتی وقتی که حکومت عربستان را در دست داشت بنظر میامد که غذای

* اصحاب صفة افرادی بودند که تمامی اموال خود را در مکه ترك کرده و با پیامبره مدنیه هجرت نموده بودند و در صفت مجاهدان اسلام قرار داشتند تعداد آنها بر ایتی چهارصد نفر و بیشتر فقر بودند و کفالت آنها را رسول خدا (ص) بعهده داشت مترجم

داشت با خادمش تقسیم مینمود . اخلاص و واقعیت دعوت او، در راه خبر خواهی و شردوستی پس ازوفاتش بد لیل خانی بودن صندوقهاش از هر گونه اندوختهای ثابت و محقق گردید» (۲)

«محمد (ص) ..... شکوه مادی را تحقیر نمیکرد، امر ناض بوداما زندگیش بانهاست سادگی و صرفه جویی میگذشت. رفتار و سلوک (متواضعانه) وساده او آنچنان مشهور است که هیچ دلبی بر انکار آن وجود ندارد ، او بانهاست خلوص می گفت که به فرمان خدا باید از پوشیدن لباسهای زربفت و ابریشمین خودداری کند» (۳)

«بطور کلی رفتاری آرام و یکنواخت داشت و با وجود لبخند جذابی که همواره در صورتش دیده میشد موقر و سنگین بود . بامقايسه با عربها چهراش سرخ بود و در لحظات پرهیجان و لتهاب ، هالهای از نور بر آن دیده میشد که اصحابش آنرا بعنوان نور ماوراء طبیعی پیامبری میستورند نیروی تعقلش بدون تردید فوق العاده بود . وی در کمی سریع ، حافظه ای قوی ، تصویری زنده و مبتکرانه داشت . در غذای خود پرهیز کار و معتدل بود و برای روزه اهمیت زیادی قائل نمیشد . او هرگز خود را به بزرگی و جلال زایده از لباس که وسیله تفاخر افراد فرمایه است پایین نمیکرد و این سادگی در پوشیدن لباس چیزی نبود جزی توجیه واقعی او به امتیازی که از

به مردم ابلاغ فرمود» (۱) «احترام وی نسبت به بزرگها ، تو اضعش نسبت به کوچکها ، فرط تحملش در مقابل افراد گستاخ و مغروف، احترام و تکریم و تمجید همه را به او جلب کرد . قابلیت واستعدادی که داشت موجب برتری و فرمانروایی او گردید . هر چند کاملاً «امی» یعنی درس نخوانده بود لیکن فکرش بقدری توسعه داشت که هوشمند ترین مخالفین را در مباحثه مغلوب میکرد و در عین حال فکرش را در اعمان ذهن نازلترين اصحابش نفوذ میداد .

نیروی فصاحت و بلاغتش در عین سادگی ، بطوری باقیافه موقر و سیمای جذاب وی ممزوج بود که محبت و احترام همه را بخود جلب میکرد ؛ و چنان قدرت نبوغی درنهاد او بودیم که داشته شده بود که عارف و عامی را یکسان تحت نفوذ قرار میداد . مانندیک دوست صمیمی اطیف ترین احساسات طبیعی بشری را از خود بروز میداد . ولی با اینکه تحت تأثیر عواطف رفیق و احساسات اطیف قرار میگرفت و اغلب وظایف اجتماعی و داخلی را شخصاً انجام میداد ، رسالت و مقام نبوت را بخوبی حفظ میکرد با آن همه عظمت فکری که داشت ، حقیر ترین و ناچیز ترین کارهای تبرابر عهده می گرفت ، که قلم تو اనای هیچ نویسنده ای نمی تواند آنرا ترسیم کند ... و قبیکه مسافت میکرد ، تکه های نانی را که همراه

۱- استانلى لان پول: «سخنرانیها و میزگرد راجع به پیامبر محمد» (ص) مقدمه ص ۳۰-۲۷.

۲- جان دیون پورت: عذر تقصیر به پیشگاه محمد (ص) و قرآن صفحه ۵۲ و ۵۳ . ترجمه فارسی از

آفای سید غلامرضا سعیدی صفحه ۴۷۰-۴۶۹

۳- ا. مس بو کوئٹ، مذهب تطبیقی ۱۹۵۴ . صفحه ۲۷۰-۲۶۹

چنین وسیله بی ارزش کسب نمی شود .

در برخودهای دولتی جنبه عدالت را رعایت می کرد و بطور یکسان با دولت نزدیک و افادیگانه، تردد تمند و قبیر، نیرومند وضعیف رفتار می نمود. مردم بشدت به او بخوبی عنوان یک رهبر علاقه داشتند زیرا که او نسبت به همه آنان مهربان بود و با حوصله به درد دلهای آنان گوش فرامیداد . پیروزیهای نظامیش هیچگونه غروری در او بوجود نیاورد. در حالیکه اگر آنها دست آورد مقاصد خودخواهانه بودند چنان سوارضی را طبعاً بدنبال داشتند.

در زمانی که کاملاً از نظر ظاهر نیز نیرومند شده بود، همچنان رفتار ساده دوزهای ضعف و بی قدرتی را حفظ کرده بود. هدف او ایجاد یک حکومت جهانی بی ذرق و برق براساس ایمان بود، همانند حکومتی که در زمان خودش با دستهای اوتحقیق یافت و رسید کرد . . . . . (۴)

«محمد برغم آنچه که (دشمنان) درباره اش می گویند مردی هوسران نبوده . . . در لباس و خوراک و مسکن صرفه جو بود و اغاب خوار آذونان خالی و آب بود . بساماها می گذشت و از خانه او درودی برای طبخ بلند نمی شد . . . . .

اگر دارای آن همه عظمت روحی و مزا ای نبود از اعراب خشن محیط خود آن تجلیل و توقیر و تعظیم را نمیدید و ممکن نبود آنان در مدت

۴- واشنگتن ایروینگ؛ محمد و جانشینانش لندن ۱۹۰۹ صفحات ۱۹۲ و ۱۹۳ و ۱۹۴ و ۱۹۵

۵- نوماس کارلیل؛ درباره قهرمانان ، قهرمان پرستی و قهرمانی در تاریخ صفحه ۶۱ . نقل از

ترجمه فارسی

۶- ادوارد گیبون؛ تاریخ انحطاط و سقوط امپراطوری روم لندن ۱۹۳۸ جلد ۶ صفحه ۳۲۵

یکتائی خدا و دومی فاما بذیری او بود، اولی صفتی را در خدا ثابت و دیگر صفتی را نمی میکند یعنی اولی خدایان ساختگی را با قدرت شمشیر در هم کوفت و دومی با قدرت کلام اندیشه‌ای را آغاز کرد.

..... آری او ناطق، پیامبر، قانونگذار، سرباز میدان نبرد، فاتح اندیشه‌ها، احیاء کننده آئین عقلانی و مذهبی خارج از تصویرگر ای؛ یا به گذاریست کشور بزرگ در جهان و بک حکومت وسیع معنوی است. از دیدگاه همه‌معارفه‌ای که با آن ممکن است عظمت را اندازه‌گرفت؛ ما ممکن است سوال کنیم که: آیا بشری بزرگتر از اهم و جو داد (۸) «مکر رگفته‌ام یقین و ایمان سروشمه خیرات و زندگی و قدرت است. هر ملتی که یقین و ایمان داشته باشد بطرف عظمت و تعالی سیر خواهد کرد و بهترین شاهد همان ملت فقیر و درس نخوانده عرب و پیشوای آنهاست. در آن عصر مثل اینکه قطعه آتشی از آسمان بر آن صحرای پر رملی که هیچ امتیازی نداشت افتاد و بک مرتبه منفجر شد و شراره آن از «دلهی» تا «غرناته» کشانده شد و مکر رگفته‌ام: مرد بزرگ به منزله شهاب آسمانی است و اهل عالم در انتظار او به منزله مواد قابل استعمالی هستند. همینکه شهاب آسمان به آنها رسید آنها نیز مشتعل و فرزند خواهند شد» (۹)

این هیله شامل دو اصل اساسی بود که اولی

بدون نیاز به حمایت دیگران داشت. او مأفوی عنادی و تشریفات، احترامهای توخالی و بی ارزش، و چاپلوسیهای مملو از غرور و تشریفات دربار (بیصری) بود.

برای پادشاهان، شاهزادگانی که در جامه‌های پر جلال متولد میشوند این چیزها حکم اساس زندگی را دارند، اما حتی آنان که بعنوان مردان خود ساخته شده‌اند و در پرونده زمان شخص هستند مانند سزار، کرموول و ناپلئون نیز نتوانند در مقابل جذبه‌های برق و برق حکومتها دنیائی مقاومت کنند. (اما) محمد با واقعیت آشنا بود و بهین جهت برای اینگونه مقامها اهمیتی قائل نمیشند. زندگی خصوصی اموطابی با زندگی همه مردم بود. «بخاری» میگوید: «خداؤند کلید گجهای دنیا را به او بیشنهاد کرد اما او نپذیرفت (۷)»

«استقرار عدالت اجتماعی، ایمانش به موقیت و اطمینان فلیش در روزهای سخت و در منتهای فشار، اعضا وی در پیروزی، غرورش که وقف گسترش ندیشه «یکتا پرستی» بود و نه برای ایجاد بک ندیشه، نیایش بی پایانش در گفتگوی سری با خدا، مرگش و پیروزی پس از مرگش همه نه تنها شهادت میدهند که او جمال نبوده بلکه به ایمان نیز و مدن او شهادت میدهند همان ایمانی که بوسیله قدرت احیاء و تجدید بنای عقبه (یکتا پرستی) را داد.

.

۷- بوسیله اسمیت: محمد و مکتب محمد صفحه ۹۲

۸- لامارین: تاریخ ترکیه، پاریس ۱۸۵۴ جلد ۲ صفحه ۲۷۶-۲۷۷

۹- توماس کارلیل: مدرک قبل صفحه ۳۱۱ ترجمه فارسی صفحه ۸۹

از افراد بزرگ تاریخ در غرب مانند محمد(ص) این چنین نادرست ارزیابی نشده است. بنابراین اگر ما خواهان شناخت و درک او هستیم و اگر خواهان اصلاح آن اشتباهاتی هستیم که از گذشته به ازت برداشتم نه فقط باستی اصالت و ترسی مقصود اورا پندریم بلکه ناگزیریم در هر مرد خاصی به صدق اقتضی معتقد شویم و ما نبایستی فراموش کنیم که دلیل قاطع پیشتر مرد لر روم است ناقیفه حق بجانب گرفتن» .
و در غیر این صورت طبیعی است که با مشکلات دیگری باید مواجه شد (۱۲)

نمونه‌ای بزرگ
«حرکات روزانه او، خواه بسیار مهم و جدی و خواه کوچک و کم اهمیت؟ خود قوانینی را بوجود آورده که امروزه میلیونها نفر آنرا با دقت انجام می‌دهند. رفتار هیج فردی جزا در هیج کدام از نژادهای پشم متكامل، این چنین دقیق مورد تقلید قرار نگرفته است، حتی رفتار بینانگذار دین مسیح اینگونه در زندگی معمولی پیروانش حاکم نبوده است. بعلاوه بینانگذار هیج آئینی جز بیامبر اسلام تعالیمی چنین منحصر بفرد و بزرگ‌تر از خود باقی نگذارد (۱۳)»
چنین تعبیر ما را سبب نمیشود. همان اثر خالص و کاملی را که محمد(ص) در مکه و مدینه بجا گذاشت

اسلام را مطالعه نیکند و کسی که از چگونگی آموختن و زندگی او مطلع است هیچ جز حرمت و نکریم نسبت به رسول قدر تمدن خدا که یکی از پیامبران بزرگ است نشان نمی‌دهد» (۱۰)
«درستی ذاتی محمد قابل تردید نیست، بلکه تند تادیخی می‌تصب و دور از خوش باوری، که هر گواه شاهدی را ارج می‌بخشد و هیچ تعلق خاطر حزبی ندارد و فقط طالب حقیقت است ناچار است اعتراف کند که او به دسته‌ای از پیامبران تعلق دارد که ماهیت ادراک جسمانی آنها هرچه بوده، در اوقات و در اشکال مختلف، اتفاکی بپایه و ملکوتی را تعلمیم کرده‌اند و قوانین اخلاقی را که بسیار شریف تر از قوانین حاکم بر اجتماع آنان بود، تشریع نموده‌اند، و خوبیش را بدون واهمه وقف برنامه گرانبهای خود کرده‌اند، و این کار معلوم قدرت دونویشان بود که آنها را به انجام رسالت‌شان دعوت می‌نمود (۱۱)

«آمادگی او برای تحمل هر شکنجه‌ای در راه عقایدش، سیاست والای معنوی مردی که به او ایمان داشت و اورا چون یک رهبر میدانست و عظمت کارهای نهائی وی، همه از راستی و پاکی اساسی او سخن می‌گویند. تصور کردن محمد(ص) بعنوان یک فرد فریبکار نه تنها مشکلی راحل نمیکند بلکه مشکلات دیگری را پیش می‌آورد. از طرف دیگر هیج یک

۱۰- آئی بیزانس: زندگی و تعالیم محمد مدرس سال ۱۹۳۲ صفحه ۹۲

۱۱- پروفوسور ناثیل اشمت: انسیکلو پدیا جدید سال ۱۹۱۶ جلد ۱۶ صفحه ۷۲

۱۲- مونتگمری وات: محمد در مکه؟! اکسفورد ۱۹۵۳ صفحه ۵۲

۱۳- دی، جی هوگارت: تاریخ عرب، اکسفورد ۱۹۲۲ صفحه ۵۲

سنت‌های باطل عربستان بر دست و پای آنها بسته بودن جات داد و به مقام والانی رساند و عدالت عمومی اجتماعی را ترویج و تبلیغ کرد.

مسلمانان این اتهام نویسنده‌گان مسیحی را که اسلام را مذهب هوسرانی معرفی میکنند اتهامی طعنه‌آمیز و مسخره میدانند. اسلام در میان شرکت خواران، الكل را منع ساخت بطوری که امروزه همه مسلمانان واقعی از نوشیدن مشروبات الكلی پرهیز میکنند، در میان مردم تنبل، نمساز را برای پنج بار در روز مقرر ساخت؛ و در میان ملتی که برای ضیافت‌دادن و سفرهای رنگین ارزش فراوان قابل بود روزه را پایه‌گذاری کرد که مدت آن یکماه است.

نویسنده‌گان غربی اساس اتهامات خود را بر مسئله زنان (و تعدد زوجات) فرازداهند. در حالیکه قبل از محمد مردم به گرفتن زنان بی‌شمار تشویق میشدند و او آنها را فقط به داشتن چهار زن محدود ساخت و قرآن آشکارا بیان میکند که شوهران اگر قادر به برقراری عدالت کامل میان دوزن ویا بیشتر نیستند نباید بیش از یک زن بگیرند^(۱۶)

لصیرت عمیق منطقی و عملی
«محمد» (ص) در تمام کارها عمیقاً مرد عمل بود، وقتی که پسر عزیزش «ابراهیم» از زنبور اسارتی که

حتی پس ازدوازده قرن که ازانقلاب میگذرد حفظ میشود، تصور عقلانی خدا را هیچ بتوی در آن محیط پست نکرده است. افتخارات و شرافت رسول خدا (ص) حد تقوای انسانی را در نویزیده، و قوانین زنده او، پیروانش را در مزهای منطق و مذهب مبتدومحدود ساخته است» (۱۴)

دلبستگی به خدا و ندورفتار پرهیز کارانه
«جهانی که از طرف مسیحیان نسبت به مذهب اسلام به نمایش درآمد و حشتناک است، محمده به تنها فی در میان ملت‌های آن زمان خدای واحد را میپرسیند و دیگر خدایان را مردود میشود، وی روی تقوی بعنوان یک اصل اساسی، نماز روزانه برای خدا، احترام به همه مردم، عدالت، نکوکاری، و میانه روی اصرار میورزید. بیشتر حرفهای پوچی که مسیحیان، مارا و ادار میکردند که باور کنیم در قرآن نوشته شده، نه بوسیله محمد (ص) گفته شده و نه در ترجمه صحیحی از قرآن دیده میشود» (۱۵)

تکذیب اتهام :

«محمد بانیری و شخصیت فوق العاده‌اش، زندگی در عربستان و در صراسر شرق را دیگر گون ساخت، او بادستهای خوبیش بت‌های قدیمی را در هم کوید و مذهبی را پایه‌گذاری کرد که فقط به خدای واحد اختصاص داشت. او زنان را از زنجیر اسارتی که

۱۴- ادوارد گیبون و سیمون اوکلی: تاریخ امپراتوری عرب. لندن ۱۸۷۰ صفحه ۵۴-۵۵- در اینجا پس از خواندن این نظریه راجع به پیروان پیامبر اسلام با اندوه فراوان باید از خوبیش پرسیم آیا ما مسلمان هستیم؟ مترجم

۱۵- جی. لیندساری جانسون: دودنیا، منچستر- ۱۹۴۰ آگوست ۱۹۴۰

۱۶- جیمز میچن

«اسلام پاداشتن سادگی علوم دینی، نوشته عقیده واصول، و تعداد محدود اعمالی که خواستار آن است قدرت تغیر ارواح انسانی را دارد بود. برخلاف مسیحیت که در مسیر تغیر و تبدیل دائمی بوده است، اسلام همچنان اصلت اولی خود را حفظ کرده است.» (۲۱)

* * *

«باید اعتراف کنیم که کیش محمد؟ یعنوان یک مذهب برای آفریقا بیش از مذهب مسیحی مناسب است و من حتی میگویم که مناسب‌همه‌دنیاست من عقیده دارم که موقف آئین اسلام بدلیل منع اوشیدن شر و بات الکلی، احسان برادری، محکوم کردن ربانخواری و برسمیت شناختن دیگر پیامبران الهی، واضح بوده و از برتری فضیلی برخوردار است.

کیفیت اسلام این گونه تتجه گیری میشود که این آئین، بشر را همچنان که هست میذیرد و در حالیکه ادعای نمیکند که میتواند از او خدا بسازد رفاقت را بنحوی تنظیم میکند که حداقل همسایه خوبی ابراهی خدا شودا.» (۲۲)

واقع شد و سپس این شایعه در میان مردم برآکنده گردید که خداوند به این وسیله با او همدردی میکند. محمد (ص) باشنیدن این سخن اعلام کرد: «کسوف پدیده‌ای از طبیعت است و ارتباط دادن چنین چیزهایی با مرگ و یا تولدیک انسان احمقانه است» (۱۷)

آئین آزادی خواهانه و جهانی برای همه جهان :

«آئین او ..... از اما بوجود یک حکومت جهانی اشاره میکند» (۱۸) «اصالت و اغماض و سیع این کیش که همه مذاهب آسمانی را قبول میکند همیشه میراث باشکوهی برای بشریت خواهد بود که بر روی آن یک مذهب کامل جهانی ساخته خواهد شد.» (۱۹)

* * *

«کیش محمد (ص)، خالص ترازیستم (زرشت بلندتر از قانون موسی است و با مقایسه با عقاید خرافی که در قرون هفدهم، سادگی انجیل را از نظر انداده بود؛ کیش محمد بامتنع و دلیل سازش پیشتری دارد» (۲۰)

* * *

۱۷- مدرک قبل

۱۸- یوسف نعمان: اسلام و تمدن اروپا ۱۸۱۲ صفحه ۳۷

۱۹- دونکان گرین لس: عقیده اسلام ۱۹۴۸ ص ۲۷

۲۰- ادوارد گیبوون: تاریخ سقوط و انحطاط روم جلد ۵ صفحه ۴۸۷- تردیدی نیست که اسلام بامتنع و دلیل کوچکترین عدم سازشی ندارد اما حتی گفتن این سخن از سوی یک محقق غربی در این حد نیز شکفت انگیز است

۲۱- ڈان لرو: مطالعه اسلام صفحه ۳۵

۲۲- لانسلوت لاوتون: سیهر، لندن ۱۹۲۸ ص ۱۲

و تهار مانیر اراده او هستم. نا آنچا که بتوانیم شکم خود را سیر کنیم و بدنهای خود را پوشانیم برای ثروت و مال اهمیتی قائل نیستم. این دنیا برای ما هیچ است و ماقبل به آذجهان می‌اندیشم.

مسلمان، دارای چنین روحی است . . . . که هنگام رو برو شدن با هر بتبرست می‌گوید: «یمان بیاور و پس از یمان بلا فاصله تو نیز نظری ما و برادر ما شناخته می‌شوند زیرا اسلام پدر نگ و نژاد اعتمادی ندارد» (۲۴)

احیای ارزش و مقام زن :

«اکنون همه مردم جهان این حقیقت را پذیرفته اند که اصلاحات محمد ارزش و موقعیت زنان را بالا برده است» (۲۵)

«اشخاصی را می‌باید که اسلام را از آن رو که تعدد زوجات را جایز شمرده است بدمیدانند اما یکروز، من، در تالار سخنرانی «لندن» برای مردمی که راجع به این مسئله بطور کلی آگاهی نداشتند؛ شرح دادم که نک همسری همراه با سعاد و زنا کاری نوده مردم، یک ریا کاری است؛ و از تعدد همسر بطور محدود تحقیر کننده تراست. طبعاً گفتن چنان مطلبی (در آن جمع) تو هین آمیز بود اما بهر حال می‌باشد که گفته شود زیرا که قوانین اسلامی مربوط به زنان، که بنارگی قسمتهایی از آن مرد تقلید قرار گرفته است از دریچه منافع بانوان عادلانه ترین قانونی است که در دنیا یافت می‌شود.

قوانين مربوط به مالکیت، مربوط بهوراثت و

عاقلانه ترین، و درخشان ترین قانون

«قانون محمد که شامل همه افراد اجتماع می‌شود؛ عاقلانه ترین، عالمانه ترین و درخشان ترین قانون تقهی است که تابحال دنیا بخود دیده است» (۲۳)

عدم توجه به زنگ پوست:

«آن مرد سیاه پوست را بیرون بیاند ازید . من نمیتوانم با او مذاکره کنم» این سخن را اسقف بزرگ مسیحی در هنگام ورود نماینده مسلمانان که برای مذاکره درباره شرایط تسليم پایتحت مصر آمده بود گفت. فرماندهی کل قوای مسلمین برای اجرای چنین امر خطیری یکی از لایق ترین افراد خود را که سیاه پوستی بنام «عماده» بود فرستاد، به اسقف بزرگ گفته شد این مرد سیاه پوست نماینده مخصوص «عمرو» فرمانده کل مسلمین است. مسلمانان، سیاه- سلطان و سفید پستان را با یک نظر نگاه می‌کنند و ملاک قفاوت شخص به سیرت و رفتار اوست نه زنگ پوشنش» ۱

اسقف بزرگ گفت: «سیار خوب، اگر آن سیاه پوست رهبری هیئت اعزامی را بعده دارد باید به آرامی حرف بزند تا آنکه مستمعین سفید پوست نهار است» ۲

عماده جواب داد: هزاران سیاه پوست نظری من در میان مأموران دارند و آنها حاضریم که هر کدام باشد نفر از دشمن مواجه شویم و با آنان بجنگیم مافقط برای خدا زندگی می‌کنیم، بخاطر اومی جنگیم،

۲۳ - ادموند برگ، در «اتهام وارن هاستینگ»

۲۴ - اس-اس. لیدر: روزات پوشیده مصر، لندن ۱۹۱۲ صفحات ۳۲۲-۳۲۳

۲۵ - اج. آ. آر. گب. مکتب محمد، لندن ۱۹۵۳ صفحه ۳۳

ترتیب قرآن آشکارا اشاره میکند که مقصود اسیر جنگی است که بصورت گروهی در اختیار مسلمانان فراز میگیرد نه بصورت فردی.

پیامبر اسلام (به فرمان خدا) توصیه میکند: پس از خاتمه جنگ، بر اسیران متنه نهاده آزادشان کنید یا از آنان فدیه بگیرید: فاما منابعد و اما فداء (سوره محمد آیه ۴۰) و در جای دیگر در بیان مصرف زکات، آزادی بندگان را بیز پادآور میشود: انما الصدقات... و في الرقاب (سوره توبه آیه ۶۰)

و بردگانی که با پرداخت مبلغی تقاضای آزادی خود را دارند اگر خیر و صلاحی در ایشان مشاهده میکنید بیشهاده شان را پذیرید و برای کمک به آزادی آنها از مالی که خداوند به شما عطاء نموده به ایشان بدهید»

والذين يبتغون الكتاب مما ملكت ايمانككم فاكتبوهم ان علمتم فيهم خيرا و اتوهم من عمال الله الذي اتيكم. (سوره نور آیه ۳۳)

و بنی کفاره بارهای از کارهای خلاف را آزاد کردن بردگه قرارداده است.

و بنی هر زمان که احساس خوشبختی قلب را آماده سپاس از قدر متuale نماید و یا هنگامی که ترس از خدا یا مجازات او و با آرزوی برکت و رحمت بعنوان انگیزه هائی بزندگی مسلمان اثربگذارند، آزاد کردن بردگه بعنوان بهترین عمل خیر توصیه شده

قضایای طلاق از جهت احترامی که برای حقوق زنان قائل شده، مأمور قانون غرب بود. البته هم‌این امتیازات در حقیقتیکه مردم با کلمات «هوچی گرانه» «تک همسری» و «چند همسری» همینو نیز شده‌اند، فراموش گشته و مردم به حقیقتی که در ذیراین کلمات قرار گرفته است توجه ندارند. تحریر و حشتانک زنانی که به خیابانهار اندوشه اند و حمامیشان از آنان خسته شده و دیگر هیچ کمکی به آنها نمیکنند قابل ملاحظه است.

من اغلب فکر میکنم که زن در مذهب اسلام خیلی بیش از مسیحیت از آزادی برخوردار است و خبلی بیش از مذهبی که تک همسری را تبلیغ میکند حمایت میشود. در قرآن قانون مربوط به زن عادلانه تر و آزادی خواهانه تر است. در انگلستان مسیحی، فقط در بیست سال اخیر حقوق زن نسبت به اموال خود بر سمت شناخته شد در حالیکه اسلام چنین حقیقت را از سالها پیش به رسمیت شناخته بود... گفتن این سخن که اسلام میگوید زنان روح و شخصیت ندارند تهمت بزرگی است» (۲۶)

جنگ بر ضد بردگی:

«طبق قولین قرآن، هیچ شخصی را نمیتوان به بردگی گرفت، مگر پس از پایان یک جهاد خوبین در بر ابرد شمنانی که سعی داشته‌اند از پیشرفت مذهب حقیقی جلو گیری کنند. هر کجا که واژه «ملک یید» در قرآن بکار رفته به معنی کسی است که «بدست سلمانان مملوک شده است» یا کلمه «رقبه» یعنی «کسی که گردن او در بند رقبه درآمده است» و به این

جامه‌های خود را عوض میکردند! اروپا در گل فرورقه ولی خیابانهای قرطبه سنتکش شده بود، در سقف خانه‌های مردم اروپا سوراخهایی برای خروج دود به چشم میخورد اما در سقف خانه‌های قرطبه نقوش اسلامی استادانه ساخته شده بود، با اینکه طبقه نجات واعیان اروپا از امضا کردن اسم خود عاجز بودند، کوکان قرطبه به مدرسه میرفتدند، کشیش‌های اروپا حتی نمیتوانستند آئین غسل تعمید را بخوانند ولی در آن هنگام معلمین قرطبه کتابخانه وسیع **الکساندریان** را ایجاد کرده بودند) (۲۹)

«اصطلاح عصر ظلمت که به کارمی بریم و مراد از آن فاصله قرن ۱۰۰۰ تا ۱۰۰۰ میلادی است توجه ما را به اروپای غربی معطوف میدارد.... حال آنکه این عصر از بسیاری جهات عصری بسیار شایان توجه است. تمدن در خشان اسلام در این عصر از هندوستان تا اسپانیا شکوفا شد. آنچه در این هنگام، دنیای مسیحی از دست داد تمدن از دست نداده بود اسلام در میان مسیحیان تمدنی وجود نداشت، مامی پنداریم که تمدن اروپای غربی است اما این پندار حاکی از کوتاهی است» (۳۰)

«دانشمندان اسلام با جهت گیری جلدید و ارزشی

است و بطور خلاصه در قرآن «عقبه» (راء صعب العور) همان نجات و آزادی برده است.

«وما ادريلك ما العقبة ، فك رقبة» :
توجه‌دانی عقبه چیست؟ آن آزادی برده‌گان است (سوره البلد آیه ۱۲ و ۱۳)

با مراجعت به دومن منبع قانون مسلمانان یعنی حدیث ما می‌بینیم که محمد (ص) فرموده است: «بد ترین مردم کسی است که آدم فروشی میکند» و یا «به نسبت تعداد برده‌گانی که شخص با پرداخت پول آزاد میکند اعضای بدن او را آتش جاودان در آمان خواهد بود» (۲۷)

* * *

سهم مسلمانان در علوم و تمدن
«رهائی مغرب زمین از ظلمت قرون و سلطی مرهون دانش و هنر مسلمانان است» (۲۸)
«اروپا پس از غروب آفتاب در ظلمت فرمی - رفت اما شهر قرطبه (از شهرهای اسپانیا که در آن زمان تحت حکمرانی مسلمانان بود) با چراگهای پرنور میدرخشید. اروپا کثیف بود، و در همان هنگام هزاران حمام در قرطبه ساخته شده بود، اروپا با حشرات موذی پوشانده شده بود اما (مردم) قرطبه

۲۷ - دکتر جی لایتنر: مکتب محمد صفحه ۱۷-۱۸، سید امیر علی در کتاب روح اسلام مینویسد: «بکار بردن واژه برده‌گی SI Avery در انگلیسی برای موقیت شناخته شده‌ای از قانون اسلام، در حقیقت سو استفاده‌ای از واژه‌هاست» روح اسلام ص ۲۶۲

۲۸ - مارکی دوفرین واوا: سخنرانیهای در هند، لندن ۱۸۹۰ ص ۲۴

۲۹ - ویکتور روینسون: سرگذشت طب صفحه ۱۶۴

۳۰ - برتراند راسل: تاریخ فلسفه غرب صفحه ۴۱۹

قدرتمند که مذهب جدید را پذیرفته بود پیروز شدند. مسیحیت کستانی را داشت، بودایسم آسوکارا، زرتشت کورش را و هر کدام از آنان نیروی عظیم مادی خویش را در اختیار مذهب مورد نظر خود گذاشتند. اما چنین چیزی درمورد اسلام صدق نمی‌کند. اسلام در سرزمینی خشک و در میان مردمی بدروی ظهور کرد که قبل از داستانهای بشری نامی نداشتند. اسلام در جریان سرگذشت شگفت‌انگیز خود در حالیکه از پشتیانی ضعیف ترین نیروی انسانی برخوردار بود بر ضد قویترین نیروهای زمان خود وارد چنگ شد.

با وجود این، اسلام با سهولت اعجازآمیزی پیروز شد، و دونسل شاهد به اهتزاز در آمدن پرچم هلال آشیان از جبال کوههای «پرن» تا «همالیا» و از صحراء‌های آسیای مرکزی مسلمانان تا صحراء‌های آفریقای مرکزی بودند... . محمد که از دامهای غعبده‌های مجعول آزاد بود توانست سرچشمه حرارت مذهبی را برای همیشه با قلب نژادسامی مرتبط مسارد.

اعراب در حالیکه رقابت‌های دیرینه وعداً تهای خوبین فیلهای را که موجب تلف شدن انزویشان در مسیر جنگهای نابود کننده «ش»، کنار گذاشتند، بر اثر حرارت آشیان جدیدشان به شکل یگانگی در خشانی در آمدند. آنان از صحراء‌هایشان، پیرون آمدند تا زمین را برای الله خدای یکتای حقیقی مسخر سازند.

۷۳ پیه در صفحه

نازه، توسعه سیستماتیک دانش مثبت را که یونانیها آنرا آغاز و سپس رها کرده بودند، بدست گرفتند دنیاً جدید از معان نور و قدرت را بوسیله «مسلمین» و نه در مسیر «لاتینی» بدست آورد» (۳۱)

دعوت صلح آمیز

تاریخ، بهر حال این حقیقت را آشکار می‌کند که انسانه تاخت و تاز مسلمانان منتصب در دنیا و مجبور کردن نژادهای مغلوب به پذیرفتن اسلام با قدرت شمشیر، یکی از برج ترین افسانه‌های بو الهوسانه است که تا به حال مورخان تکرار کرده‌اند» (۳۲) «مسلمانان در جنگهای فاتحانه‌شان، آنجنان اغماض و بلند نظری از خود نشان دادند که بسیاری از ملت‌های مسیحی سخت شرمنده می‌شوند (۳۳) »

طلوع اسلام

«طلوع اسلام شاید شگفت‌انگیز ترین حادثه تاریخ پسری است. اسلام در سرزمینی فوق العاده کم اهمیت و در میان مردمی کم اهمیت تر طلوع کرد. این مذهب در مدت یک قرن در نیمی از جهان منتشر شد. امپراتوری‌های بزرگ را خرد کرد. مذاهب قدیمی را کنار گذاشتند و بشر را بهم بیوند داد و دنیا را کاملاً جدیدی بنام «دنیای اسلام» پدید آورد! هر قدر که این مذهب را از نزدیک مطالعه یکنیم فوق العادگی آن بیشتر ظاهر می‌شود. مذاهب دیگر راهشان را با جداهای رنج آور به آهستگی طی کردن و سرانجام با کمک مادی یکی از پادشاهان

۳۱- اج. جی. ولز: طرحی از تاریخ صفحه ۳۲۷

۳۲- دلاسی اولاری: اسلام در مرحله بحرانی. لندن ۱۹۲۳ صفحه ۸

۳۳- ای الکساندر باول: کشمکش برای قدرت در آسیای مسلمان. نیویورک ۱۹۲۳